

LÆSEPOLITIK

SDR. FELDING SKOLE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	2
1: Indledning	4
A: Skolens værdigrundlag	4
B: Overordnede succeskriterier	4
C: Målsætning for skolens læseindsats	4
D: Fokus på læsning i fagene	4
2: Handleplan for 0. klasse	6
Status	6
Mål	6
Tiltag for at nå målene	6
Tegn på, at vi når målene	7
Evaluering	7
Forældresamarbejde	7
Faglærerens rolle	7
3: Handleplan for 1. - 2. klasse	8
Status	8
Mål	8
Tiltag for at nå målene	8
Tegn på, at vi når målene	9
Evaluering	9
Forældresamarbejde	9
Faglærerens rolle	10
4: Handleplan for 3. - 4. klasse	11
Status	11
Mål	11
Tiltag for at nå målene	11
Tegn på, at vi når målene	12
Evaluering	12
Forældresamarbejde	12
Faglærerens rolle	12
5: Handleplan for 5. - 6. klasse	13
Status	13
Mål	13

Tiltag for at nå målene.....	13
Tegn på, at vi når målene	14
Evaluering	15
Forældresamarbejde	15
Faglærerens rolle	15
6: Handleplan for 7. - 9. klasse	16
Status	16
Mål	16
Tiltag for at nå målene.....	16
Tegn på, at vi når målene	18
Evaluering	18
Forældresamarbejde	18
Faglærerens rolle	18
7: SKUB-undervisning	19
8: Støttecenterets rolle	20
9: Indsats overfor to-sprogede.....	22
10: Læsevejlederens rolle og arbejdsområder	23
11: Pædagogisk læringscenters rolle	24
12: Kompetenceudvikling.....	25
13: Overgange og sammenhænge	26
14: SFO'ens arbejde med sprog og læsning.....	27
15: Lektiecafé.....	28
Bilag 1: De fantastiske fire.....	29
Bilag 2: Braget	30

1: INDLEDNING

A: SKOLENS VÆRDIGRUNDLAG

Skolens værdigrundlag bygger på PALS - Positiv Adfærd i Læring og Samspil.

Vores udgangspunkt i forbindelse med det enkelte barns læsning er dermed barnets aktuelle ressourcer og dets nærmeste udviklingszone. PALS bygger på anerkendelse, og vi oplever, at skolens 3 værdiorde RESPEKT, ANSVAR og FORSTÅELSE har betydning i læringsøjemed.

B: OVERORDNEDE SUCCESKRITERIER

Overordnede succeskriterier for læsning (hentet fra Herning Kommunes Strategi- og handleplan):

- 92% af eleverne er sikre læsere ved slutningen af 1. klasse. Efter 2. klasse har eleverne læsning som redskab
- Resultaterne fra de nationale test i 2., 4., 6. og 8. årgang følger eller ligger over landsgennemsnittet
- Gennemsnittet for elevernes karakterer ved Folkeskolens Afgangsprøve stiger
- Færre elever bliver på grund af manglende læsefærdigheder udskilt fra almenundervisningen, hvorved større inklusion opleves

C: MÅLSÆTNING FOR SKOLENS LÆSEINDSATS

På Sdr. Felding Skole har vi som mål, at eleverne undervises kvalificeret i læsning gennem hele skoleforløbet. Vi arbejder hen imod, at eleverne hurtigt bliver sikre læsere, som efterhånden aktivt er i stand til at anvende læsning både til oplevelse og tilegnelse af ny viden (at læse for at lære).

Undervisningen i læsning skal i hele skoleforløbet omhandle *både* afkodnings- og forståelsesstrategier og samtidig søge at fastholde læselyst og motivation.

Læsning på alle niveauer skal indbefatte arbejde med **forforståelse, læseformål og ordkendskab** samt søge at **understøtte elevernes metakognitive indstilling til læsning** (de skal være aktive læsere). Vi skal hjælpe eleverne til at blive funktionelle læsere, til "at slå hjernen til" (Merete Brudholm), altså blive bevidste læsere.

D: FOKUS PÅ LÆSNING I FAGENE

I skoleåret 2011-2012 vil vi have særligt fokus på at udvikle læsningen i fagene.

Vi vil arbejde på:

- at eleverne **undervises i læseforståelsesstrategier**¹ (- At stille spørgsmål: Hvorfor læser jeg? Hvad læser jeg? Hvordan skal jeg læse? Forudsig, spørg, opklar og opsummer. Brug af tankekort, styrkenotater, to-kolonnenotater, flerkolonnenotat, venn-diagram, VØSLE mm.)
- at **læseindsatsen koordineres i de enkelte klassers team**, så også faglærerne medtænker læsedimensionen i de enkelte fag. Det vil sige, at dansklæreren er ansvarlig for at undervise eleverne i de nødvendige læsefærdigheder og -strategier, mens de øvrige lærere er medansvarlige for at øge elevernes bevidsthed om det enkelte fags særlige teksttyper og terminologi.
- at der arbejdes bevidst og fokuseret med **ordkendskab** i alle fag (fx vha. tankekort).
- at alle lærere kender til og kan benytte **kompenserende IT-værktøjer** i alle fag. (Kvalificeret brug af computeren med CD-ORD, indscannede tekster, digitale biblioteker og lydfiler.)

Desuden vil vi igennem hele skoleforløbet støtte eleverne i at oparbejde gode læserutiner og understøtte konsolideringen og automatiseringen af elevernes læsefærdigheder.

Skolen satser på dygtiggørelse af medarbejderstaben i forhold til læsning, og alle skolens lærere har derfor deltaget i et dagskursus i læseforståelse, som fortsættes sidst på skoleåret.

Skolen arbejder ud fra en læsepolitik, der tager udgangspunkt i følgende fokuspunkter:

- En ***differentieret læseundervisning***
- En styrkelse af elevernes ***læselyst***
- Et gensidigt forpligtende ***samarbejde med forældrene***
- Et ***samarbejde mellem alle klassens lærere***
- En løbende opdatering af lærernes og læsevejlederens ***uddannelse***

---

¹ Udgangspunktet er "At læse for at lære" af Gerd Fredheim.

2: HANDLEPLAN FOR 0. KLASSE

<p>STATUS</p>	<p>Vi arbejder med før læsning i 0. klasse.</p> <p>Hvordan arbejder vi med læsning?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rim og remser - Sange/rytmer - Fortælle/lytte - Læse/skrive retning - Sætninger og ord - Stavelser - Ordkendskab - Bogstavkendskab: navn, form, lyd
<p>MÅL</p>	<p>Fokuspunkter for hver enkelt elev:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En begyndende afkodning af bogstaverne - Udvikling af læseforståelsen - At vække elevernes læselyst
<p>TILTAG FOR AT NÅ MÅLENE</p>	<p>Hvad vil vi sætte i værk for at nå målene?</p> <p>Begyndende afkodning af bogstaverne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ABC-remsen - Hop om bord - Dagligt fokus på det talte/skrevne sprog - Navn, form, lyd - Skilte - Symboler <p>Udvikling af læseforståelsen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oplæsning - Dialogisk højt læsning - Sange - Billeder på overhead - Billeder - Aviser - TV - Computer - Postkort/breve - Bøger <p>Vække interesse for læselysten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Præsentation af forskellig litteratur: faglitteratur, skønlitteratur, eventyrbøger, sangbøger - Låne biblioteksbøger - Oplæsning - "Læsehjørne" - Læseværksteder

Læsepolitik - Sdr. Felding Skole

	<ul style="list-style-type: none"> - Sange/sanglege - Computer <p>Skub-undervisning for elever, der har behov for ekstra hjælp.</p>
TEGN PÅ, AT VI NÅR MÅLENE	<p>Hvordan ser vi, at vi når målene?</p> <p>Begyndende afkodning</p> <ul style="list-style-type: none"> - Læseevaluering: September og maj - Genkendelse af bogstaver/ord/sætninger - Skrive bogstaver/ord/sætninger <p>Udvikling af læseforståelsen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Læseevaluering - Læse/genfortælle en bog <p>Vække interesse for læselysten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udforskning af biblioteket selvstændigt - Eleven udviser lyst til at læse selv og for andre
EVALUERING	<ul style="list-style-type: none"> - De enkelte elever vurderes løbende og især op til de 2 skolehjemsamtaler - Elevplaner - Test: Læseevaluering september og maj
FORÆLDRESAMARBEJDE	<p>Hvordan samarbejder vi?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Månedsbreve - Skolehjemsamtaler - Forældremøder - Elevplan - SKUB-kursus - Tosprogs undervisning - Læsefidusen
FAGLÆRERENS ROLLE	<ul style="list-style-type: none"> - Når det er muligt, deltager klassens kommende klasse- og dansklærer 1 time/uge i undervisningen.

3: HANDLEPLAN FOR 1. - 2. KLASSE

STATUS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elevernes bogstavkendskab og afkodningsfærdigheder er meget forskellige. 2. Eleverne skal lære at læse, og læsningen skal automatiseres og læsehastigheden skal øges. 3. Elevernes læseforståelse skal udvikles. 4. De fleste elever vil gerne læse, mens andre ikke har så meget læselyst, fordi det er svært.
MÅL	<p>Overordnet: Slutmålene for 2. klasse ifølge Fælles Mål 2009.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vi vil arbejde på en sikker afkodning 2. Vi vil arbejde på en tilfredsstillende læsehastighed. 3. Vi vil arbejde på, at den enkelte elev opnår en god læseforståelse. 4. Vi vil bevare og skabe læselyst hos eleverne.
TILTAG FOR AT NÅ MÅLENE	<p>Vi vil arbejde med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <ul style="list-style-type: none"> - Konsolidering af de tre alfabeter. - Sproglig opmærksomhed (sange, rim og remser, ordkendskab, værkstedsaktiviteter og lege). - Forskellige angrebsstrategier (hente hjælp i forforståelse og illustrationer, - stavelsesdeling, lydstavning og stavning, forlyd og udlyd, ordklasser og endelser, meningssøgen) - Skriftlighed (børnestavning og retstavning, fremstilling af egne tekster) - Skub-undervisning for elever, der har behov for ekstra hjælp. 2. <ul style="list-style-type: none"> - Daglig højtlesning i skolen og hjemme. Teksterne skal være af passende sværhedsgrad (90% af ordene skal kunne læses). - Oplæsning i grupper - Besøg i 0. klasse og i børnehaven, hvor eleverne læser bøger for de mindre børn. 3. <ul style="list-style-type: none"> - Forforståelse (primært ud fra samtale om illustrationer og egne erfaringer) - Begrebsafklaring og ordforråd (tankekort og ordkendskabskort) - Ordkendskab - Begyndende analyse (Fortælledyret mm.)og fortolkning - Meddigtning - Genrekendskab

	<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Præsentation af forskellig litteratur. - Mulighed for at låne bøger i bibliotekstimen. - Lærerens oplæsning, som skal spille en central rolle i undervisningen. - Gode rammer for individuel læsning (daglig læsning, læselog, læsekurser) - Boganmeldelser. - Læseværksteder - Elevers oplæsning. - Læsning på nettet.
<p>TEGN PÅ, AT VI NÅR MÅLENE</p>	<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven placerer sig i A1, B1 eller C1 i OS60/OS120 - Eleven klarer den nationale test tilfredsstillende. - Eleven kan læse og skrive de fleste af de 120 hyppigste ord. - Eleven kan skrive en tekst, som kan læses af andre. <p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan selvstændigt læse en bog på alderssvarende niveau. - Elevens læsning er flydende eller udvikler sig i retning deraf. <p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven udvikler sit kendskab til og anvendelse af sprogets opbygning. - Eleven bruger sin viden og erfaring i forforståelsessamtaler. - Eleven kan arbejde med tankekort og ordkendskabskort. - Eleven deltager i analyse og fortolkning af tekster. - Eleven kan meddigte. - Eleven kan lave en præsentation af en læst bog. - Eleven har en fornemmelse af, at der findes forskellige genrer. - Eleven kan skrive en tekst, der indeholder genretræk. <p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven udviser lyst til at læse selv og for andre og til at låne bøger fra biblioteket.
<p>EVALUERING</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De enkelte elever vurderes løbende og især op til de 2 skolehjemsamtaler - Elevplaner - LUS <p>Test:</p>
<p>FORÆLDRESAMARBEJDE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Forældrene holdes løbende orienteret om læsetiltag i deres barns klasse. - Der afholdes forældremøde i skoleårets begyndelse, hvor der orienteres om skoleårets læsetiltag. - Der afholdes 1 - 2 skolehjemsamtaler, hvor forældrene orienteres om deres barns læsestandpunkt. - Der udarbejdes elevplan med status og mål for læsning.

	<ul style="list-style-type: none"> - Elever, der ligger under niveau, tilbydes skub, hvis klasselærer, forældre og elev er enige herom. - Forældrene opfordres til at udvise interesse for barnets læseudvikling, bl.a. ved at læse med barnet hver dag.
FAGLÆRERENS ROLLE	<p>I de respektive fag undervises i</p> <ul style="list-style-type: none"> • læseforståelsesstrategier (- At stille spørgsmål: Hvorfor læser jeg? Hvad læser jeg? Hvordan skal jeg læse? Forudsig, spørg, opklar og opsummer. Brug af tankekort). • det enkelte fags særlige teksttyper og terminologi. • ordkendskab. • kompenserende IT-værktøjer (Kvalificeret brug af computeren med CD-ORD, indscannede tekster, digitale biblioteker og lydfile.)

4: HANDLEPLAN FOR 3. - 4. KLASSE

<p>STATUS</p>	<p>En generel beskrivelse af, hvad elever i denne årgang kan og har svært ved.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De fleste elever er motiverede for at læse "den gode historie" 2. De fleste er gode tekniske læsere, som er godt på vej til at anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier i alderssvarende tekster 3. Eleverne kender kun få læseteknikker 4. De fleste kan skrive en sammenhængende kronologisk tekst 5. Manglende ordkendskab 6. Manglende redskaber og kendskab til faglig læsning 7. Manglende selvstændighed omkring egne holdninger
<p>MÅL</p>	<p>Hvad vil vi nå? (Her indtænkes faglig læsning, læseforståelsesstrategier, arbejde med ordforråd mm.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En fortsat aktiv læseindstilling 2. Fortsat fokus på afkodningsstrategier, så eleverne er i stand til at læse såvel kendte som ukendte ord og tekster. Automatisering af læsningen. 3. Kendskab til læseteknikker 4. Kendskab til forskellige genrer for at udvikle elevernes skriftlige arbejde 5. At give eleverne redskaber, så de standser op ved nye ord og bruger redskabet til at lære dem at kende. 6. At øge læseforståelsen ved kendskab til forskellige genrers komposition. At eleverne læser faglig læsning og samtidig får redskaber til brug under læsningen, herunder VØL-modellen. 7. Forståelse af sig selv og egne holdninger
<p>TILTAG FOR AT NÅ MÅLENE</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Logskrivning, læsekurser, ugentlige besøg på skolebiblioteket, læsebånd i perioder, elever som anmelder gode bøger for hinanden mm. Oplevelseslæsning side om side med faglig læsning. 2. Løbende repetition af strategierne. Megen læsning. 3. Undervisning i læsehastighed og læseforståelse samt oversigtslæsning, punktlæsning, nærlæsning, notatteknik på begynderniveau. 4. Genrearbejde. Arbejde med det beskrivende sprog og med spændingskurverne i forskellige genrer/tekster. 5. Forhåndsviden via samtale, billeder, relation til egne erfaringer. Brug af ordkendskabskort. 6. Genrearbejde, Før-under-efter-læsning, De fantastiske 4 (Merete

	<p>Brudholm), Læseformål</p> <p>7. Nedfældning af egne tanker i forhold til det læste.</p>
TEGN PÅ, AT VI NÅR MÅLENE	<ol style="list-style-type: none"> 1. En fortsat positiv holdning til læsning på trods af sværere og længere tekster. I læseloggen kan vi se, at eleverne er begejstrede og forstår, hvad de læser. 2. Eleverne kan læse en ukendt tekst hurtigt og ubesværet, fordi afkodningen er automatiseret. 3. Eleverne bliver hurtigere og mere bevidste læsere, der forstår og husker mere af det læste. Deres læsning bliver mere effektiv og de bliver bedre til at formidle det læste videre. 4. Et nuanceret skriftligt udtryk indenfor de forskellige genrer. 5. Eleverne benytter sig af de tillærte redskaber og læser og forstår derfor mere detaljeret og dybtgående. 6. Eleverne tilegner sig ny faglig viden ud fra de forskellige fags varierende fagtekster. 7. Eleverne tør give udtryk for egne meninger og holdninger
EVALUERING	Se skolens samlede oversigt.
FORÆLDRESAMARBEJDE	<ul style="list-style-type: none"> - Forældrene holdes løbende orienteret om læsetiltag i deres barns klasse. - Der afholdes forældremøde i skoleårets begyndelse, hvor der orienteres om skoleårets læsetiltag. - Der afholdes 1 - 2 skolehjemsamtaler, hvor forældrene orienteres om deres barns læsestandpunkt. - Der udarbejdes elevplan med status og mål for læsning.
FAGLÆRERENS ROLLE	<p>I de respektive fag undervises i</p> <ul style="list-style-type: none"> • læseforståelsesstrategier (- At stille spørgsmål: Hvorfor læser jeg? Hvad læser jeg? Hvordan skal jeg læse? Forudsig, spørg, opklar og opsummér. Brug af tankekort). • det enkelte fags særlige teksttyper og terminologi. • ordkendskab. • kompenserende IT-værktøjer (Kvalificeret brug af computeren med CD-ORD, indscannede tekster, digitale biblioteker og lydfiler.)

5: HANDLEPLAN FOR 5. - 6. KLASSE

STATUS	<p>En generel beskrivelse af, hvad elever i denne årgang kan og har svært ved.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Læseforståelse. Kender forskellige læseteknikker, og kan i nogen grad anlægge læsestrategi efter tekststype. Kan i nogen grad tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad. 2. Læsehastighed. Kan læse sikkert og med passende læsehastighed. 3. Læselyst. Har individuelt meget forskellige læsevaner og læselyst. 4. Afkodning. Behersker afkodningsstrategier af både kendte og nye ord i forskellige teksttyper.
MÅL	<p>Vi følger fællesmål. Trinmål for faget dansk efter 6. klassetrin.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At kende forskellige læseteknikker. At kunne anlægge læsestrategi alt efter teksttype. At kunne tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad. At kunne gengive hovedindholdet af det læste i skriftlig eller mundtlig form. 2. At øge læsehastigheden til en sikker og hurtig læsehastighed ved alderssvarende litteratur med (175 ord pr. minut - 5. klassetrin) (200 ord pr. minut 6. klassetrin) og sprogligt udfordrende tekster for aldersgruppen med (130 ord pr. minut 5.klassetrin) (140 ord pr. minut 6. klassetrin) 3. At eleven gennem litteraturarbejde bevarer læselysten. At eleven fastholder og udbygger læsevaner. (genre) 4. At benytte forskellige afkodningsstrategier fleksibelt og varieret.
TILTAG FOR AT NÅ MÅLENE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Læseforståelsesstrategier Vi bruger og arbejder med bogmærket "De fantastiske fire" (forudsig, spørg, opklar og opsummer). Vi træner læsningens tre niveauer: At læse på, mellem og bag linjerne. Vi træner følgende strategier: <ul style="list-style-type: none"> - Hukommelsesstrategi (Genlæsning, genfortælling, notere nøgleord, illustrere, resumé/referat) - Organiseringsstrategi (Begrebsafklaring, tankekort, mindmap) - Elaboreringsstrategi (Aktivere baggrundsviden og personlige oplevelser, arbejde med forforståelse, stille undrende spørgsmål) - Overvågningsstrategi (Bevidsthed om egen læseforståelse, Informationssøgning, ordbog, forståelsesspørgsmål)

	<p>Vi bruger forskellige analysemodeller alt efter genre.</p> <p>Læseteknikker Vi træner forskellige læseteknikker: Skimme, punktlæse, nærlæse, oversigtslæse, hurtiglæse Vi træner skærmlæsning og læsning af elektroniske tekster Vi træner oplæsning Vi træner forskellige notatteknikker</p> <p>Læsemåder Gennem genrekendskab trænes valg af læsemåde.</p> <p>2. Læsehastighed Vi træner læsehastighed: hurtiglæsning, fartkort, 5-5-5 træning Vi har dybdelæsningsperioder, eksempelvis læsekursus Hjemmelæsning 15-20 minutter hver dag i perioder Vi laver læsekontrakter</p> <p>3. Læselyst Mulighed for at låne bøger i bibliotekstimen samt at få vejledning/hjælp til at finde bøger som matcher niveau. Bibliotekskursus. Frihed til at finde/vælge egen læsestilling. Fælles læsning af min. 3 romaner af forskellig genre. (hvert skoleår) Oplæsning ved læreren. Præsentation af forskellig litteratur både skøn- og fralitteratur (læsekursus) Mundtlige boganmeldelser Vi motiverer til gode læsevaner (f.eks. hjemmelæsning, læskontrakter) Forfatterbesøg</p> <p>4. Afkodning Træner lydstrategier (fonologisk afkodning), visuelle strategier og meningsstrategier.</p>
<p>TEGN PÅ, AT VI NÅR MÅLENE</p>	<p>1. At eleven kan anlægge en fornuftig læsestrategi At eleven øger sit ordforråd og sprogforståelse. At eleven viser tegn på at forforståelsen aktiveres. At eleven viser tegn på tekstforståelse ved at bruge nye ord og begreber. At eleven både mundtligt og skriftligt kan gengive indholdet af en læst tekst At eleven anvender relevante læseteknikker At eleven tilpasser læsemåde til genre og sværhedsgrad</p>

Læsepolitik - Sdr. Felding Skole

	<p>2. At eleven læser flydende og med god betoning. At eleven selvstændigt kan læse en bog på alderssvarende niveau. At eleven øger sin læsehastighed.</p> <p>3. At eleverne udviser læselyst. At den enkelte elev har gode læseoplevelser med forskellige genre, som motiverer til fortsat læsning.</p> <p>4. At eleven anvender forskellige afkodningsstrategier fleksibelt og varieret.</p>
EVALUERING	Se skolens samlede oversigt.
FORÆLDRESAMARBEJDE	<ul style="list-style-type: none"> - 2 skole/hjem samtaler (forår/efterår) - Elevplan - Forældrene orienteres løbende om læsetiltag i elevens klasse. - Forældrene opfordres til at hjælpe børnene med at tilrettelægge læserutiner i deres dagligdag.
FAGLÆRERENS ROLLE	<p>I de respektive fag undervises i</p> <ul style="list-style-type: none"> • læseforståelsesstrategier (- At stille spørgsmål: Hvorfor læser jeg? Hvad læser jeg? Hvordan skal jeg læse? Forudsig, spørg, opklar og opsummer. Brug af tankekort, VØL-modellen mm.). • det enkelte fags særlige teksttyper og terminologi. • ordkendskab. • kompenserende IT-værktøjer (Kvalificeret brug af computeren med CD-ORD, indscannede tekster, digitale biblioteker og lydfiler.)

6: HANDLEPLAN FOR 7. - 9. KLASSE

<p>STATUS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elevernes ordkendskab er på forskellige niveauer. - Elevernes læseforståelsesfærdigheder er meget forskellige. - Elevernes læsehastighed er forskellig. - Elevernes bevidsthed om tekstens struktur er uudviklet. - Elevernes evne til at drage følgeslutninger er forskellig. - Elevernes metakognitive bevidsthed er forskellig. - Enkelte elever har stadig vanskeligheder med hensyn til afkodning og sprogforståelse.
<p>MÅL</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jf. Fælles mål 2009 Trinmål efter 9. klassesettrin
<p>TILTAG FOR AT NÅ MÅLENE</p>	<p>Vi vil sikre, at nye ord optages i elevernes aktive ordforråd</p> <p>Tiltag i forhold til ordkendskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrebs- og ordafklaring - opslagsværker, ordbøger - søgning på nettet: ordbogen.com som redskaber til forståelse af ord og fagudtryk <p>Vi vil sikre, at eleven får en færdighed i at drage følgeslutninger dvs. inferens-dannelse</p> <p>Tiltag i forhold til læseforståelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi vil arbejde med forskellige læseforståelsesstrategier ud fra læringsstrategierne: Læreren introducerer, modellerer, vejleder (holder i hånd) og til sidst er eleven på egen hånd. - Det kan være at aktivere sin baggrundsviden, at stille spørgsmål til teksten, at anvende sin viden om teksttypen for derved lettere at kunne forstå den sproglige opbygning og koblingerne i teksten – før-, under- og efterprincippet. - Ved at benytte Merete Brudholms ”De fantastiske fire”: forudsig, spørg, opklar og opsummer - jf. bilag 1” <p>Vi vil arbejde med de forskellige læseforståelsesteknikker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - overblikslæsning også kaldet oversigtslæsning eller skimning - punktlæsning - fragmentlæsning, når det gælder skærmttekster, fx hjemmesider, hvor den grafiske opsætning leder en rundt i forskellige dele af teksten - nærlæsning - intensiv læsning - dybdelæsning (langtidshukommelsen)

Fokus på de tre forståelsesniveauer:

- ***at læse på linjerne***

At læse på linjerne betyder, at man umiddelbart kan forstå tekstens ord og deres betydning enkeltvis og den sætning, de indgår i.

Hvis du får et spørgsmål til teksten, kan svaret findes ordret eller næsten ordret i teksten.

- ***at læse mellem linjerne***

At læse mellem linjerne betyder, at man kan forstå det, der ikke står direkte i teksten, men som man kan læse ud af tekstens sammenhæng. Det vil sige, at man skaber sammenhæng mellem forskellige oplysninger i teksten og den viden, man selv har.

- ***at læse bag ved linjerne***

At læse bag linjerne betyder, at man udover at forstå teksten og teksten indre sammenhæng også selv forholder sig kritisk til det, man læser, og danner sig en mening om det. Man anvender sin viden om verden og sit kendskab til andre tekster til at forstå teksten betydning.

Vi vil sikre, at elevens læsehastighed øges

Tiltag i forhold til læsehastighed:

- Læsehastighed er et udtryk for, hvor mange ord du kan læse i minuttet.
- Læsehastigheden afhænger af, hvad formålet med læsningen er, og af tekstens sværhedsgrad.
- Din læsehastighed skal altid afpasses efter det, du læser.
- Det er en god ide at være opmærksom på sin læsehastighed og hele tiden forsøge at forbedre den.
- Når du går i 7.-9. klasse, skal du kunne læse lette tekster med ca. 250 - 400 ord pr. minut og svære tekster med ca. 200 ord pr. minut.

Praksis vedrørende læsehastighed:

- Læs novellen Braget af Peter Seeberg, og beregn din læsehastighed
- Sæt et stopur i gang, når du begynder at læse. Og stop det, når du er færdig med at læse novellen. Notér, hvors mange minutter og sekunder du er om at læse teksten.
- Når du har læst teksten, skal du kunne besvare nogle spørgsmål om indholdet, så du skal ikke læse den hurtigere, end du kan forstå indholdet.

Jf. novellen Braget af Peter Seeberg - bilag 2

- Man kan øge sin læsehastighed ved at træne bevidst ud fra forskellige modeller:

	<p>5-5-5 består i, at man træner ved at læse på forskellige måder i 5 minutter efter hinanden Fartkort, hvor der er to typer Jf. "Styr på læsning" 7.-9. klasse side 32.</p> <p>Elevernes bevidsthed om tekstens struktur er uudviklet</p> <p>Der er mange forhold, der påvirker din oplevelse af, hvor svær en tekst er at læse, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kender du noget til emnet i teksten? - Interesserer emnet dig? - Er teksten skrevet i nyt, moderne eller gammelt sprog? - Er sætningerne lange eller korte? - Er de lange ord svære eller lette? <p>Når du skal læse en tekst, kan det også være godt at kende dens lixtal. Lixtallet siger ofte noget om, hvor svær en tekst er at læse. Hvis teksten har et lixtal, der ligger over 55, vil den som regel være meget svær, og hvis lixtallet ligger under 25, vil den som regel være for let.</p> <p>Vi vil sikre, at eleverne kender de enkelte genres karakteristika og inddeling i de seks forskellige teksttyper:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. berettende 2. instruerende 3. beskrivende 4. forklarende 5. overtalende 6. diskuterende
<p>TEGN PÅ, AT VI NÅR MÅLENE</p>	<p>Eleverne viser tegn på at være funktionelle læsere med fokus på målrettet indsats og en højere grad af bevidsthed. Vi graduerer læsetestene i tid og sværhedsgrad efterhånden som eleverne bliver dygtigere.</p>
<p>EVALUERING</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Læsetest, - nationaltest i 8. klasse læsning - eleverne øves i sprogforståelse, afkodning og tekstforståelse inden for den frivillige testperiode. - 9. klasse FSA-prøven
<p>FORÆLDRESAMARBEJDE</p>	<p>Klassekonferencer efterår og forår Elevplan til samtalen om efteråret. Planen justeres ved forårssamtalen.</p>
<p>FAGLÆRERENS ROLLE</p>	

7: SKUB-undervisning

Vi har på Sdr. Felding Skole i dette skoleår valgt at bruge vores holddelingstimer på Småbørnsskolen i dansk på en lidt anden måde end hidtil. Timerne vil i år især blive brugt på de elever, der trænger til et SKUB fremad i faget på den ene eller den anden måde. Først og fremmest handler det om læsning og stavning.

De elever, der får tilbuddet om at være med, er de elever som i sidste års læsetest lå lidt under klassegennemsnittet. SKUB-undervisningen er altså et slags sikkerhedsnet, som vi fra skolens side gerne vil spænde ud under de elever, der af en eller anden grund ikke helt har kunnet følge klassens fremadskridende undervisning.

Skoleåret er overordnet set inddelt i 5 SKUB-kursus-perioder:

Uge 33 – 41, 43 – 51, 1 – 10, 11 – 20, 21 – 26.

Undervisningen såvel som perioderne er ret fleksibel, og skub-læreren aftaler løbende med klasselærerne, hvem der har behov for et skub.

Eleverne kan deltage i SKUB-kurset, hvis de selv, forældrene og klasselæreren mener, at det vil være en god ide.

Eleverne skal være indstillet på at arbejde for at lære, altså gøre noget for at få noget ud af undervisningen.

I timerne vil der blive arbejdet med bogstavindlæring, lydrette ord, læsning, stavelsesdeling, lydøvelser (afkodning), læseforståelse, ordforråd og læring via leg. Der vil naturligvis blive taget udgangspunkt i det enkelte barn.

Klasselæreren orienteres løbende om elevens udbytte af undervisningen, og denne formidler videre til forældrene.

Kurset varetages af skolens læsevejleder.

8: STYRKECENTRETS ROLLE

Status

Elever med usikre afkodningsfærdigheder

Elever med mangelfuld læseforståelse

Elever med stavevanskeligheder

Elever med matematikvanskeligheder

Elever med engelskvanskeligheder

Elever med praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

Mål

Jf. Fælles Mål 2009 - BEK. nr. 380 af 28.04.2012

§ 3 a: Børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 6. Hvis der er behov herfor, skal der gives personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen”

Tiltag:

En elev indstilles til supplerende undervisning på et resursecentermøde på baggrund af en vurdering af skriftlige bilag som et assistanceskema, et PPR-indstillingsskema, diverse testresultater og en mundtlig beskrivelse af og redegørelse af elevens vanskeligheder pt.

Forebyggende:

- Læsekurser på 3., 4., og 5. klassetrin
- Stavekursus på 6. klassetrin

Indgribende: I perioder på 10 uger.

Læsning:

Tidlig alfabetisk læsning

Alfabetisk- fonemisk læsning

Ortografisk- morfemisk læsning

Automatiseret læsning

Afkodningsstrategier:

Lydstrategier

Visuelle strategier

Meningsstrategier- før, under og efter.

Læseforståelsesstrategier:

Aktivere baggrundsviden

Stille spørgsmål til teksten

Sproglig opbygning og koblingerne i teksten.

Stavning:

Omsætning af lyd og bogstaver til ord

Udnyttelse af det lydrette princip- det fonematiske princip

Udnyttelse af lydfølgeregler

Udnyttelse af princippet om, at stavemåden er konstant for samme mindste betydningsbærende enhed- det morfematiske princip

Tegn

Sikker afkodning

God læseforståelse

Tilfredsstillende læsehastighed

Læselyst

Sikker i retskrivning

En elev, som trives fagligt og socialt

9: INDSATS OVERFOR TO-SPROGEDE

Status

Elever med vanskeligheder af dansksproglig karakter omkring det fonetiske, bogstavgenkendelsen, afkodningsstrategierne og læseforståelsen affødt af bl.a. et for lille ordforråd på dansk.

Mål

Jf. Fælles mål 2009 Dansk som andetsprog.

Undervisningen i dansk som andetsprog skal sætte eleverne i stand til at indgå i og drage nytte af skolens almindelige undervisning og øvrige virksomhed.

Tiltag

Dansk som andetsprog er et redskabsfag, og undervisningen i dansk som andetsprog skal foruden at være en bro til skolens faglige indhold også bidrage til at give eleverne en bred forståelse af kultur- og samfundsforhold i Danmark.

Undervisningen kan organiseres som supplerende undervisning på særlige hold.

Eleverne skal udarbejde egne ordlister og udvikle kommunikationsstrategier og følge en rettenøgle under hensyntagen til elevernes alder og sproglige niveau ud fra følgende kategorier:

- Forkert ord/ordvalg
- Substantiv (køn, tal, form)
- Verbum (tid, form)
- Adjektiv (gradbøjning, form)
- Ledstilling
- Tekstsammenhæng
- Stavning
- Tegnsætning

Digitale læringsmidler og konkrete materialer, som styrker elevernes læseindlæring, inddrages i undervisningen. Via varierende interaktive opgaver kommer eleverne i gang med sproglige aktiviteter på flere niveauer. Billedlotteri, domino og vendespil i flere sværhedsgrader.

Eksempler: www.Multidansk.dk
www.Emu.dk
www.elevunivers.dk
www.micro.dk

Evaluering

De bindende trin- og slutmål jf. Fælles Mål 2009

National test i Dansk som andetsprog.

10: LÆSEVEJLEDERENS ROLLE OG ARBEJDSOMRÅDER

Læsevejlederens primære opgave er at være **vejleder** og **rådgiver** om læsning og skrivning for kolleger, ledelse, forældre og elever. Arbejdet foregår **primært i almenundervisningen**, som dækker den forebyggende og foregribende undervisning. Læsevejlederen fungerer som inspirator, vejleder og koordinator for skolens arbejde med at udvikle og styrke elevernes læselyst, læse- og skrivekompetencer i hele skoleforløbet og samtidig minimere gruppen af elever i læseproblemer. Derfor er det også læsevejlederen, som forestår SKUB-undervisningen.

Da læsevejlederen udelukkende underviser på Småbørnsskolen, er 0.-3.klasse hendes primære indsatsområde.

Arbejdsområder i det forløbne skoleår (Akkorden lyder på 70 timer):

- At forsøge at **være inspirator** ved at sætte skub i eksempelvis læsebånd, faglige og pædagogiske diskussioner om læsning i lyset af Fælles Mål osv.
- At være **primus motor i udarbejdelsen af skolens læsepolitik** ved at sætte rammer op for afdelingernes beskrivelser af praksis. Læsevejlederen samler dernæst trådene og færdiggør læsepolitikken.
- At **udarbejde en plan for løbende evaluering og gruppeprøver på alle årgange** sammen med skolens specialcenterleder.
- **At understøtte en levende og ikke statisk læsekultur i forhold til skolens læsepolitik.**
- At sætte sig ind i det nye testmateriale **Sprogvurderingen** samt **analysere testene og vejlede børnehaveklasselederne.**
- **At teste 1.(nye tests), 2. og 3. klasse** jf. skolens testpolitik samt efterfølgende afholde **vejledningssmøder med klasselærerne.**
- **At lave status på enkeltelever**
- **At deltage i specialcentermøder** efter behov.
- **At vejlede forældre** i forbindelse med deres børns læsning.
- **At afholde mindre kurser for kolleger** om fx faglig læsning, LUS, læsestrategier, læseforståelse osv.
- **Samarbejde med børnehavens sprogvejleder**
- At deltage i Herning Kommunes **interne læsevejlederkurser** med henblik på faglig opdatering (4 gange á 3 timer).

Det er skolens intention at uddanne endnu en læsevejleder for skolens ældre klasser.

11: PÆDAGOGISK LÆRINGSCENTERS ROLLE

Alle klasser har en ugentlig skemalagt bibliotekstime med betjening. I denne lektion får 0. - 3. klasse læst op og får hjælp til at finde bøger, mens de øvrige årgange får råd og vejledning omkring valg af bøger med passende sværhedsgrad. Nye materialer præsenteres løbende for alle.

I forbindelse med projektopgaver tilbydes eleverne vejledning og hjælp til at finde egnede oplysning i bøger og på nettet.

Desuden tilrettelægges løbende opgaver, som har til hensigt at udvide børnenes ordforråd. Eksempelvis ugens ord, citater, talemåder og ordsprog.

Lærerne har mulighed for at få vejledning i at finde materialer til læsekurser, læsebøger og opgaver.

Pædagogisk læringscenter tilbyder:

Klassetrin	Emne	Ansvarlig	Mål
2. klasse April - juni 2012	Bibliotekskundskab Forløb: 5 timer/bibl.	Kursus på biblioteket	Eleverne lærer bøgernes placering. Skøn- og faglitteratur. Søgning i skolebiblioteksbasen.
3. klasse Uge 2 - 5 2012	Videokamera 2 timer: Fælleskursus Filmoptagelse og evaluering	Kursus i klassen Klasselærer Bibliotekar	Kursus: Kamera, optageteknik (panorering), billedteknik (afstand, perspektiv, tid). Klasselæreren har et hold og bibl. et hold. Lave en film: Oplæsningstimen eller Nytårstalen . Eleverne optager hinanden under oplæsning af en tekst. Se undervisningstilbud.
4. klasse Uge 44 - 47 2011	Bibliotekssøgning Søgning i biblioteksbasen Opstilling af faglitteratur Se opgaver	Kursus på biblioteket Bibliotekar Klasselærer	Repetition af kurset fra 2. kl. Vi finder materialer til et emne. Leksikon. Søgning i skolebiblioteksbasen. Kendskab til folkebiblioteket. Eleverne lærer, hvordan faglitteraturen er opstillet efter decimaltalssystemet (fortsat fra 2. kl.)
4. klasse Uge 8 - 13 2012	Videokamera Drejebog på klassen Optagelse: 5 timer Redigering: 5 timer	Klasselærer Bibliotekar	Klassen laver drejebog og optager en film - bibliotekaren hjælper med optagelse og redigering. Se undervisningsprogram.
7. klasse Uge 44 2011	Skriv til avisen	Klasselærer Skolebib.	7. kl. har biblioteket, multirummet, bærbare computere fra skolebib. edb-

Læsepolitik - Sdr. Felding Skole

			rum.
7. klasse 7.a: uge 45 - 50 7.b: uge 2 - 6 7.c: uge 8 - 13	PowerPoint	Kursus på biblioteket 4 t. pr. hold 2 t. for hele klassen	Grundlæggende introduktion i PowerPoint. Hver 7. klasse deles i 2 hold a 10-11 elever. Hver elev laver sin egen PowerPoint præsentation inden for emnet: Mit liv - min skole - mit bedste fag - min familie - min fritid. 2 timers fælles afslutning i klassen med individuel fremlæggelse.
8. klasse Uge 38 - 41 2011	Videokamera Se program	Kursus på biblioteket 1 t. pr. hold (3-4 elever)	Eleverne lærer/repeterer: Tænd-sluk, opstilling med stativ, afstand, synsvinkel, zoom, tiltning, panorering, redigering.
9. klasse Uge 35 - 38 2011	Videokamera	Kursus på biblioteket	Introduktion (drejebog) 1 t./klasse. Redigering 1 t./klasse. Eleverne skriver drejebog i klassen efter oplæg fra biblioteket. Optagelse af råfilm: 1 t. pr. hold (3-4 elever) Redigering + lyd: 1 t. pr. hold
9. klasse Uge ? 2012	Projektuge		Skolebiblioteket er forbeholdt 9. årgang.

12: KOMPETENCEUDVIKLING

Alle skolens medarbejdere har deltaget i et dagskursus om faglig læsning med Merete Brudholm.

13: OVERGANGE OG SAMMENHÆNGE

For at kunne tilgodese den enkelte elevs udvikling også på læseområdet er det af afgørende betydning at overlevere viden om barnets læsestandpunkt til den pædagog/lærer, der "overtager" eleven. Skolen tilstræber konstant at arbejde indenfor elevens nærmeste udviklingszone, og dette er kun muligt, hvis man besidder konkret viden om det enkelte barn. Overleveringssamtalerne er derfor afgørende betydning.

A: OVERGANGEN FRA BØRNEHAVE TIL SFO

- En beskrivelse af ovenstående følger snarest.

B: OVERGANGEN FRA SFO TIL SKOLE:

- En beskrivelse af ovenstående følger snarest.

C: OVERGANG FRA BØRNEHAVEKLASSE TIL 1. KLASSE, 3. TIL 4. KLASSE SAMT 6. TIL 7. KLASSE:

- Når elever/klasser overgår fra ét team til et andet, overleverer den fungerende klasselærer alle relevante oplysninger om hver enkelt elev til den nye klasselærer. I forbindelse med læsning handler det om læseresultater fra diverse tests, lærerens egne erfaringer med elevens læsestandpunkt, elevplaner, oplysninger om elevens læseforståelse, læsestrategier, ordforråd mm.
- Hvilke læsetiltag den enkelte klasse har arbejdet med oplyses, og hvis der er afvigelse i forhold til skolens læsepolitik oplyses dette også.
- Hvis eleven er testet af PPR eller modtager støtteundervisning oplyses dette, og der henvises til skolens specialcentervejleder.
- Overleveringssamtalen foregår umiddelbart før sommerferien eller lige før skolestart.

14: SFO'ENS ARBEJDE MED SPROG OG LÆSNING

SFO ARBEJDER MED *SPROGET* PÅ FØLGENDE MÅDE:

Sammenhæng	Skolefritidsordningen skal fremme børns sproglige, æstetiske og kropslige udtryksformer.
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Give børnene mulighed for at udvikle deres sprog gennem leg og dagligdags aktiviteter. • Udfordrer børnene til sproglig kreativitet, til at udtrykke sig på mange forskellige måder og ved hjælp af forskellige kommunikationsmidler. • Støtte og udvikle børns interesse og nysgerrighed for tegn, og symboler, bogstaver og tal, rim, remser og rytmer.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> • Lære barnet almindelig pæn omgangstone, og belyse overfor barnet, hvilken betydning grimt sprog kan have på andre. • Lære barnet at fortælle om sine oplevelser og sætte ord på sine følelser, igennem dets verbale sprog i stedet for at udvise fysisk negativ adfærd. • Arbejde med drama, teater, musik, sang og sanglege. • Lytte til barnet og lære barnet at lytte til andre. • Bruge anerkendende kommunikation og bruger gerne humor. • Give barnet mulighed for computer, playstation og andre spil. • Give barnet mulighed for højtlesning.
Tegn	<ul style="list-style-type: none"> • At sproget udvikler sig hos barnet, samt hører udviklingen igennem den måde barnet kommunikerer til / med andre. • At barnet løser / håndterer konflikter. • At barnet spontant bruger sang, musik og drama. • Et mere nuanceret sprog. • At barnet bliver bedre til at tænke abstrakt og give symboler og tegn en betydning
Evaluering	<ul style="list-style-type: none"> • Vi vil løbende evaluere til P-møder, husmøder og samtaler med skolen • Tjekliste

15: LEKTIELTILBUD

Der arbejdes med at etablere en lektiecafé for de ældre elever. Skolefritidsordningen tilbyder de yngre elever følgende:

Lektiestøtte:

Sammenhæng:	Skolefritidsordningen sikrer tid og rum til at læse lektier og tilbyder hjælp og støtte. Dette sker i samarbejde mellem lærere, forældre, børn og skolefritidsordning
Mål:	<ul style="list-style-type: none"> • Skabe rum til at børnene kan sidde i stille omgivelser og lave deres lektier. • Give børnene hjælp i form af støtte, motivation og anerkendelse • At støtte op om barnets samlede skoleliv
Tiltag:	<ul style="list-style-type: none"> • Der tilbydes lektiestøtte sammen med Conny (ikke undervisning) på pædagogniveau hver tirsdag og torsdag fra 13.30-14.30 i Krummehuset for børn i 1.-4. klasse. Ved Conny's fravær aflyses lektiestøtten. • Lektiestøtten støtter også op omkring orden i skoletaske og penalhuset. • Forældrene tilmelder børnene via en tilmeldingsseddel til kontoret. • Derudover tilbydes de øvrige børn efter behov/lyst at benytte lektiestøtte
Tegn:	<ul style="list-style-type: none"> • At barnet oplever, at det kan forberede sig og dermed bidrage til undervisningen
Evaluerings:	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueres til personalemøder, afdeling 1 møder og ved samtaler med børne/forældrene

BILAG 1: DE FANTASTISKE FIRE

De fantastiske fire

FORUDSIG

Brug spor fra teksten eller illustrationerne for at forudsige, hvad der kommer til at ske.

Jeg tror ... fordi ...

Jeg tror, der sker det ... fordi ...

SPØRG

Stil spørgsmål, mens du læser. Nogle svar finder du i teksten, og andre må du tænke dig til.

Jeg gad vide ...

Hvem? Hvad? Hvornår? Hvor?

Hvorfor? Hvordan?

OPKLAR

Find ud af betydningen af svære ord og udtryk. Jeg forstod ikke (ordet, udtrykket, afsnittet), så jeg:

- læser igen • læser videre
- udtaler/staver ordet
- spørger om det giver mening
- spørger min makker

OPSUMMÉR

Sammenfat hovedpunkterne fra teksten i rigtig rækkefølge.

Teksten handler om ...

Afsnittet handler om ...

Først ...

Derefter ...

Så ...

Til sidst ...

BILAG 2: BRAGET

Pietro blundende et øjeblik efter aftensmåltidet, hørte det pludselige brag, som om et stykke af trappen var styrtet ned gennem etagerne, fór over ende, greb sin jakke, løb ud i køkkenet, hvor hans kone stod ligbleg.

"Hørte du det?" råbte han, "det var trappen, der faldt ned."

De fulgtes ad ud. Naboerne stod i deres dør og så forskræmte på dem.

De kunne se beboerne på etagerne under dem stå sammen to og to og se nedad og opad.

Pietro råbte, hvor var det henne?

Der var ingenting at se, blev der sagt nedefra.

En altan, blev der foreslået nedefra.

Alle gik tilbage til deres lejligheder, åbnede forsigtigt døren til altanen. Pietro fandt sin plads, trådte tøvende ud på den og så alle mænd se op mod ham eller ned mod andre, der så op eller ned. Han bandede og sagde til de nærmeste etager, at det havde været inde i huset.

Der var ikke to meninger om det.

Mændene gik ind i lejlighederne og skruede lidt på radioerne. Kvinderne stod på trappeopgangen og talte sammen om det store brag, som de alle sammen havde hørt tydeligt. Børnene stod ved mødrene, gik sidelæns ned ad trapperne, gik ud på legepladsen igen.

Den ene mand efter den anden gik rundt i boligen og så rummene efter. Alt sad som det plejede. Pietro gik ud til Nancy og sagde, at der ikke var noget i vejen. Men det kunne være i kælderen.

Mændene gik én og én, to og to ned i kælderen og så deres små pulterrum efter. De følte langs varmeledningerne under loftet. De låste sig ind i tomme fællesrum, i barnevognsrum, i vaskerum. Alt var, som det skulle være.

De gik op igen. De sagde til konerne, at det var ved at være aftenkaffetid. De sad familievist eller flere sammen og talte om braget og bestemte, hvorfra det var kommet. Den første antagelse var den rigtige. Det kom fra trappen. Det var ikke til at fatte, at så mange skulle kunne høre forkert.

De skiltes, gik i seng. Mange lå søvnløse og klyngede sig til hinanden, enkelte stod op og drak en pilsner for at falde i søvn, flertallet sank i tung dvale. Men mod tre lød braget igen, men endnu højere, og Pietro, der havde ligget søvnløs, syntes, at han havde kunnet høre, da trappen løsnede sig, pausen, da den faldt, og det endelige brag i bunden af opgangen.

Han havde aldrig haft tillid til den trappe.

Han stod op, sagde, mens han trak et par bukser på, til Nancy, at han ville gå ud og se, om der var andre, der havde hørt det.

På trappeopstod mænd på alle etager og røg, med kvindehoveder stirrende hen over skuldrene på dem.

"Én eller anden forbandet idiot, der slår på en stor metalplade," var der én der foreslog.

"Det havde ikke lydt sådan," sagde Pietro.

"Men sådan noget lignende," foreslog en mand ved navn Andersen på tredje sal.

Det faldt i god jord.

Mændene mønstrede hinanden og skoddede cigaretterne på gelænderet.

"En sindssyg," sagde Pietro.

Kunne nogen være så sindssyg. Der blev nikket eftertænksomt. Kun en sindssyg kunne finde på at lave sådan et spektakel for at skræmme folk. Trappen var god nok. En humorist i stuen hoppede op på det nederste trin og sagde, at den nok skulle holde. Han hoppede med hele sin vægt. Naturligvis var der ikke noget i vejen med

trappen.

Henimod fem, da dagen grånede, kom det store brag igen. Ingen stod op. Den sindssyge skulle få lov til at more sig uden held denne gang. Enkelte vækkeure blev slået fra. Andre begyndte lidt senere at kime hist og her i huset. Folk stod op.

Da Pietro kom hjem om eftermiddagen, var Nancy kommet. Der havde ikke været flere brag. Manden turde naturligvis ikke gøre sådan noget ved højlys dag, selv om han var sindssyg. Efter aftensmåltidet lagde Pietro sig som sædvanlig og blundede, men han var mere vågen end ellers. Han ventede på braget. Det kunne komme når som helst, hvis det skulle være som dagen før. Hvis så trappen faldt ned alligevel? Aftenen forløb roligt. Pietro røg en cigaret ude på altanen ud på aftenen og så de andre mænd stå og ryge, mens natflyveren blinkede af sted over byen.

"Han er alligevel blevet bange," sagde naboen til ham.

Pietro nikkede.

"Den slags bliver jo ikke ved med at gå."

"Nej."

Pietro gik ind. Han spurgte Nancy, hvad hun mente om det. Hun vidste det ikke, sagde hun.

"Er du bange?" spurgte han.

"Ja," sagde hun, "jeg er bange."

"Jeg er også bange," sagde han.

"Ved du hvad du er bange for?" sagde hun.

"Nej," sagde han, "jeg er bange for, at trappen skal falde ned, men det betyder i grunden ikke så meget."

"Lad os flytte," sagde hun.

"Ja, lad os flytte," sagde han. "Lad os bygge et hus."

Et halvt år efter flyttede de og fik hus.

"Er du rolig?" spurgte han hende den første aften.

"Ja," sagde hun.

De sov ikke den første nat. Henimod morgen spurgte hun ham, om han sov. Nej, han sov ikke. Hvad han lå og tænkte på? Han lå og tænkte på, hvad det brag i grunden var for noget.

"Det er noget, vi tror," sagde hun."

"Ja," sagde han, "men jeg ønsker, at det skal ske igen, så jeg kan finde ud af, hvad det er."

Nu lød der nogle nætter efter et vældigt brag, et rystende tordenskrald, som vækkede hele byen et kort øjeblik.

"Blev du bange," hviskede han til hende.

Ja, hun var blevet bange. Bange for at hele verden skulle falde sammen.

"Der er en fejl et eller andet sted," sagde han.

"Blot vi viste, hvor den var henne," sagde hun.

"Det ville ikke hjælpe os," sagde han, "fejlen er så stor."

"Hvor stor tror du, fejlen er," sagde hun.

"Jeg vil ikke udtale mig om det," sagde Pietro.

"Var braget stort nok?" sagde hun.

"Ja," sagde han, "nu var det stort nok."

Udregn din læsehastighed

Indsæt det antal sekunder, du var om at læse *Braget* i læsehastighedsformlen:

$$\frac{\text{Antal læste ord} \times 60}{\text{Antal sekunder}} = \text{antal ord pr. minut}$$

Braget indeholder 996 ord, så hvis du fx har brugt 5 min. og 23. sek. på at læse teksten, ser regnestykket sådan ud:

$$\frac{996 \times 60}{323} = 185 \text{ ord pr. minut}$$

Her udregner du din egen læsehastighed på teksten *Braget*:

$$\frac{996 \times 60}{\text{_____}} = \text{_____} \text{ ord pr. minut}$$

I de næste opgaver kan du tjekke, om du har læst med en passende hastighed. Det betyder, at du skal have forstået tekstens indhold og betydning.

Svar på spørgsmålene:

1. Hvad hedder personerne? _____

2. Hvad er de bange for?

_____
_____

3. Hvilken forklaring på braget er der en, der kommer med?

_____
_____

4. Hvad sker der ½ år efter det første brag?

---

5. Hvad er hun bange for i slutningen af novellen?

---

6. Hvilken forklaring finder han på bragene?

Notater/spørgsmål:

- Side 4 n: skal der stå skoleåret 2011-12?
- Side 10: der skal indsættes noget under evaluering